

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра економіки підприємства та міжнародного бізнесу

06-01-258М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять та самостійної роботи
з навчальної дисципліни *«Міжнародна логістика»* для
здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за
освітньо-професійною програмою «Міжнародний бізнес»
спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» для денної
та заочної форми навчання

Рекомендовано
науково-методичною радою
з якості ННІЕМ
Протокол №1 від 28.10.2020

Рівне – 2020

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Методичні вказівки Методичні вказівки до виконання практичних робіт з навчальної дисципліни «Міжнародна логістика» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Міжнародний бізнес» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» для денної та заочної форми навчання. / Сазонець О. М., Качан О. І. – Рівне: НУВГП, 2020. – 15 с.

Укладач: Качан О.І., к.е.н., доц. кафедри економіки підприємства та міжнародного бізнесу

Керівник освітньої програми:

Качан О.І., к.е.н., доц. кафедри економіки підприємства та міжнародного бізнесу;

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Вступ

Шановні студенти!

Розвиток зовнішньоекономічних зв'язків вітчизняних підприємств потребує розширення спектра знань для успішного ведення справ та створення гідного іміджу українських фірм на міжнародних ринках. Сьогодні неможливо обійтися без розуміння світових тенденцій у бізнесі та визнання співіснування багатьох культур та управлінських підходів до прийняття рішень у різних країнах світу. Дедалі більше набуває актуальності логістична складова в здійсненні підприємствами діяльності на зарубіжних ринках. Тому слід приділяти значну увагу вивченню логістики при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності, ці знання можна отримати вивчаючи навчальну дисципліну «Міжнародна логістика», яка націлена сформувати у студентів комплексні знання про найважливіші теоретичні та практичні аспекти з міжнародної логістики зокрема, щодо формування міжнародної логістичної стратегії, здійснення планування виходу на міжнародний ринок в сучасних умовах. Дисципліна належить до освітніх компонент фахової підготовки.

Мета дисципліни - формування необхідної професійної компетенції в сфері фахових знань з питань міжнародної логістичної діяльності та світового ринку логістичних послуг, зокрема вивчення регіональних особливостей (в Європі, Америці та Азії).

Знання з вітчизняної і зарубіжної теорії і практики корпоративних фінансів є невід'ємним складником формування професійної компетентності студентів спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» й важливою передумовою академічної та професійної їх мобільності. Програма базується на знаннях отриманих з таких навчальних дисциплін, як «Міжнародні економічні відносини», «Менеджмент», «Міжнародна торгівля», «Маркетинг», «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства».

Завдання дисципліни: на основі теоретичних положень сформувати правильне уявлення про сучасні тенденції міжнародної логістичної діяльності та особливості її реалізації в міжнародній ринковій діяльності підприємств. Крім того, важливим є формування знань про методи логістичного управління; втілення системного бачення на логістичну складову процесів глобалізації; виявлення особливостей транспортного забезпечення міжнародних відносин; набуття практичних навиків роботи митних брокерів;

визначення подіє стратегічних напрямів розвитку міжнародних логістичних систем.

Здобувачі вищої освіти повинні бути здатними:

методологічні аспекти логістичного управління та сфери його застосування;

- особливості глобальної конкуренції та принципи розвитку міжнародної логістики у вільних економічних зонах;
- техніко-економічні особливості окремих видів транспорту, показники якості міжнародних вантажних перевезень та умови доставки товарів у договорах купівлі-продажу.
- визначати логістичні функції міжнародних посередників;
- оцінювати переваги транснаціональних компаній у міжнародному бізнесі;
- сутність міжнародних перевезень та значення транспортногo фактору у зовнішньоекономічних відносинах країн;
- критерії безпеки логістичних систем при зовнішньоекономічній діяльності;
- форми та методи логістичного контролю суб'єктів міжнародної логістичної діяльності

В умовах ЄКТС та переходу до компетентнісно-орієнтованого підходу в освіті основне завдання навчального процесу – навчити студента вчитися, самостійно здобувати знання. Відтак опанування матеріалу навчальної дисципліни передбачає поєднання самостійної роботи студента з лекційними та практичними заняттями.

Лекційний курс та практичні заняття спирається на навчальні посібники із списку рекомендованої літератури, а самостійна робота студентів над курсом передбачає підготовку до практичних занять, поточних контрольних заходів, підготовку до заліку.

За кожною з тем навчальної дисципліни студент самостійно повинен вивчити матеріал базового рівня, перевірити ступінь його засвоєння через самоконтроль, підготуватися до практичних занять, поточного контролю за темою або проміжного контролю за темами змістового модуля, що забезпечить належний рівень підготовки до екзамену.

Практичне заняття 1

ТЕМА: ТЕОРЕТИЧНІ КОНЦЕПЦІЇ МІЖНАРОДНОЇ ЛОГІСТИКИ

План:

1. Предмет вивчення логістики та походження її назви
2. Суспільно-господарська ефективність логістики
3. Основний метод логістики
4. Логістика як науковий та бізнесовий напрямок, як функція господарського управління, як чинник сталого розвитку та як освітній напрямок
6. Основні наукові категорії логістики

Запитання та завдання для самоконтролю:

1. Що є предметом вивчення логістики?
2. З яким історичним напрямом виникнення логістики пов'язана міжнародна логістика?
3. Які давні торговельно-транспортні шляхи проходили територію сучасної України?
4. Які два основних види включають логістичні витрати підприємств?
5. За якою формулою визначають загальний прибуток підприємства?
6. Яка роль логістики у збільшенні прибутку підприємства?
7. Назвіть галузеві логістичні системи.
8. Назвіть регіональні логістичні системи.
9. Назвіть функціональні логістичні системи.
10. Як визначається основний метод логістики?
11. Які складники включає основний метод логістики?
12. Як визначається логістика як науковий та бізнесовий напрямок?
13. У чому полягає сутність логістики як освітнього напрямку?
14. Назвіть основні наукові категорії логістики.
15. Що таке логістичний цикл?

Література: [5], [7], [9], [12]

ТЕМА: НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОЇ ЛОГІСТИКИ

План:

1. Історичні та геопросторові аспекти міжнародної логістики.
2. Фінансово-економічні аспекти міжнародної логістики.
3. Геоінформаційний аспект міжнародної логістики.
4. Митний аспект міжнародної логістики.
5. Гуманітарно-миротворчий аспект міжнародної логістики

Запитання та завдання для самоконтролю:

1. Які стадії виділяються в розвитку логістики як науково-практичного напрямку?
2. Який давній торговельно-транспортний шлях контролював острів Хортиця?
3. Яке застосування знайшла логістика в операції «Overlord» під час Другої світової війни?
4. Які новітні транспортно-логістичні рішення були застосовані союзницькими військами в ході виконання операції «Overlord»?
5. Як поділяються логістичні системи за галузевою належністю?
6. Як поділяються логістичні системи за геопросторовими рівнями?
7. Що відображає територіальна організація логістичних систем?
8. У чому полягає сутність та необхідність екологічної логістики?
9. У чому відмінність понять «зеленої логістики» та екологістики?
10. Які стратегії пакування застосовують в екологістиці?
11. Розкрийте напрями впливу логістики на глобальну екосистему
12. Що вивчає фінансова логістика?
13. Як поділяються фінансові (грошові) потоки: за напрямком руху? за вартісним складом? за ступенем пріоритетності?
14. Як поділяються фінансові потоки: за рівнем достатності обсягу?

15. За вартісною оцінкою в часі? за характером грошового потоку відносно підприємства?

16. Яке значення має митна логістика для міжнародної логістики?

17. У чому полягає компонентна структура митної логістики?

18. Дайте характеристику Всесвітній митній організації та участі в ній України

19. У чому полягає сутність та необхідність міжнародної гуманітарної, зокрема, продовольчої допомоги?

20. Які міжнародні організації, насамперед, займаються наданням продовольчої допомоги?

Література: [7], [9], [11], [12], [13]

Практичне заняття 3

ТЕМА: СВІТОВИЙ РИНОК ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ

План:

1. Визначення та розвиток логістики як результат поглиблення міжгалузевого поділу праці в світовому господарстві.
2. Застосування логістики як джерела конкурентної переваги.
3. Структура логічних послуг на сучасному світовому ринку.

Запитання та завдання для самоконтролю:

1. Які переваги логістики як новітнього науково-практичного напрямку?
2. Яка мета логістики?
3. Що таке логістичний мікс «8П»?
4. Яке місце міжнародної логістики в галузевій та регіональній структурі логістичних систем?
5. Якими основними чинниками зумовлюється економічний ефект логістики?
6. Як зменшує застосування логістики обсяг запасів, термін доставки товару та загальну тривалість виконання замовлення підприємством?
7. Які додаткові похідні вигоди забезпечує застосування логістики?
8. Як проявляється мультиплікативний ефект логістики?
9. У чому полягає синергетичний ефект логістики?
10. Результатом чого було виділення логістики як самостійного

виду господарської діяльності?

11. Яка сутність, причини та результати першої «революції» в міжнародних ланцюгах постачання?

12. Яка сутність, причини та результати другої «революції» в міжнародних ланцюгах постачання?

13. Яка роль логістики як джерела конкурентної переваги в міжнародному бізнесі?

14. Проаналізуйте динаміку та регіональний розподіл світових логістичних витрат?

15. Які зміни відбулися в географічній структурі світового ринку логістичних послуг за останні роки?

Література: [7], [9], [11], [12], [13]

Практичне заняття 4

ТЕМА: . КОНЦЕПЦІЇ ТА РЕГІОНАЛЬНІ СКЛАДНИКИ ЄВРОЛОГІСТИКИ

План:

1. Транспортно-логістична стратегія Європейського союзу.
2. Основні концепції євро логістики. Регіональна структура Єврологістики. Напрямки розвитку в XXI столітті євро логістики.
3. Транснаціональні осі євро логістики.
4. Характеристика основних транспортних коридорів в Європі
5. Напрямки інтеграція України в світову та Європейську транспортнологістичні системи.
7. Досвід розвитку логістики в країнах – «старих» та «нових» членах ЄС

Запитання та завдання для самоконтролю:

1. Що таке єврологістика?
2. Який концептуальний базис єврологістики?
3. Яка документальна основа концепції Пан'європейських (Критських) транспортних коридорів?
4. Яка документальна основа концепції Пан'європейських (Критських) транспортних зон?
5. Яка роль Європейської Конференції Міністрів Транспорту в розробці Європейської транспортно-логістичної стратегії?

6. Яка структурно-організаційна схема Європейської

Конференції

Міністрів Транспорту?

7. Які складники регіональної структури єврологістики?

8. Дайте характеристику Пан'європейських транспортних коридорів.

9. Охарактеризуйте регіональну структуру Пан'європейської транспортно-логістичної системи.

10. Який вигляд має регіональна «формула» єврологістики?

11. Який вигляд має геопросторова «формула» Євро-Азійської транспортно-логістичної системи, що формується нині?

12. Який транзитний рейтинг має Україна серед країн Європи?

13. Які напрямки участі України в Європейській транспортно-логістичній інтеграції?

14. Який вигляд має «формула» участі України в Європейській транспортно-логістичній інтеграції?

15. Яке місце займає Україна в єврологістичній концепції «Широкої Європи»?

Література: [1], [4], [7], [9], [11], [12]

Практичне заняття 5

ТЕМА: РИНОК ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ КРАЇН НАФТА

План:

1. Транспортно-логістична складова процесу економічної інтеграції країн НАФТА.

2. Компонентна структура ринку логістичних послуг країн НАФТА.

3. Ринки логістичних послуг США, Канади, Мексики.

4. Особливості структури ринку та напрямків вантажоперевезень США, Канади та Мексики.

Запитання та завдання для самоконтролю:

1. У чому полягав логістичний аспект Угоди про вільну торгівлю між Канадою та США (1989 р.)?

2. Який вплив на логістичну інтеграцію в США, Канаді та Мексиці мало створення Північно-Американської зони вільної торгівлі (НАФТА) у 1994 р.?

3. Що таке «макіалдорас»?

4. Як оцінюється загальна ємність ринку логістичних послуг країн НАФТА (абсолютний показник, частка від ВВП)?

5. Охарактеризуйте чинники зростання попиту на логістичні послуги на світовому ринку?

6. Яка структура витрат на логістику в країнах НАФТА?

7. Яка компонентна структура ринку логістичних послуг країн НАФТА?

8. Охарактеризуйте стан розвитку транспортної системи Північної Америки?

9. Назвіть десять найбільших компаній Північної Америки, що надають послуги складування (за величиною складської площі)?

10. Коли в Північній Америці з'явилися перші спеціалізовані компанії, що фахово займалися наданням логістичних послуг?

11. Назвіть першу п'ятірку найбільших 3 PL-провайдерів Північної Америки за величиною доходів від логістики.

12. Які абсолютні та відносні витрати на логістику в економіці США станом на 2005 р.?

13. Яка структура ринку вантажоперевезень США та напрямки вантажоперевезень між штатами?

14. Яка структура ринку вантажоперевезень Канади та напрямки вантажоперевезень між провінціями?

15. Яка структура ринку вантажоперевезень Мексики та напрямки вантажоперевезень між штатами?

Література: [1], [4], [7], [9], [11], [12]

Практичне заняття 6

ТЕМА: УКРАЇНА В СИСТЕМІ БАЛТО-ЧОРНОМОРСЬКОЇ ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

План:

1. Історико-географічне підґрунття Балто-Чорноморського транспортно-логістичного співробітництва.
2. Формування та географія транспортно-логістичної системи Балтики.
3. Формування та географія транспортно-логістичної системи Чорного моря.

4. Напрямки участі України в Балто-Чорноморській транспортно-логістичній інтеграції

Запитання та завдання для самоконтролю:

1. Розкрийте значення Балто-Чорноморської транспортно-логістичної інтеграції як складника Євро логістики.
2. Які стародавні торгівельні шляхи з'єднували Чорне та Балтійське море?
3. Яке геополітичне значення має Балто-Чорноморська транспортнологістична інтеграція?
4. З іменами яких видатних українських діячів пов'язана ідея БалтоЧорноморського союзу?
5. Які пріоритетні проекти TEN-T у Балтійському морі?
6. Розкрийте значення мультимодальної магістралі Північний трикутник.
7. Назвіть та охарактеризуйте основні морські транспортні коридори Балтійського моря.
8. Які проекти, передбачені програмою TEDIM, мають істотне значення для України?
9. Який головний транспортно-логістичний проект ОЧЕС?
10. Дайте порівняльну характеристику транспортно-логістичних систем Балтійського та Чорного морів.
11. Розкрийте напрямки участі України в Балто-Чорноморській транспортнологістичній інтеграції.
12. Які контрейлерні маршрути пов'язують Україну з країнами Балтики?
13. Які річкові коридори пов'язують Україну з країнами регіону Балтійського моря?

Література: [1], [2], [3], [5], [7], [13]

Практичне заняття 7

ТЕМА: РОЗВИТОК ЛОГІСТИКИ В КРАЇНАХ АЗІЇ

План:

1. Динамічний розвиток Азійського ринку логістики.
2. Особливості розвитку логістики в Китаї.
3. Особливості розвитку індійської логістики.
4. Логістика як міжнародна спеціалізація Гонконгу (Сянгану).

5. Логістичне містечко в Дубаї (ОАЕ) – новий крок у міжнародній
6. логістиці
7. Японія – батьківщина логістичної концепції «Точно в строк» та системи виробничої логістики «Канбан».
8. Особливості японські системи «економного управління».
9. Логістичні підстави системи «Кайдзен».

Запитання та завдання для самоконтролю:

1. Які зміни відбулися на Азійському ринку логістичних послуг останніми роками
2. Які темпи зростання ВВП спостерігаються в Китаї та Індії протягом останнього десятиріччя? Як це впливає на розвиток логістики?
3. Які чинники спричиняють динамічний розвиток логістики в Китаї та Індії в останні роки?
4. Які найбільші контейнерні порти світу знаходяться в Китаї?
5. Який логістичний проєкт впроваджується нині китайським урядом для підтримки високих темпів економічного розвитку?
6. Яку перевагу має Індія в порівнянні з Китаєм, щодо прискореного розвитку логістики?
7. У розвитку яких євразійських коридорів задіяний Китай?
8. У яких напрямках можлива співпраця в транспортно-логістичній сфері між Китаєм та Україною?
9. Яку логістичну спеціалізацію набуває Гонконг (Сянган)?
10. Яка роль Гонконгу (Сянгану) як регіонального дистрибуторського центру?
11. У чому сутність міжнародного логістичного проєкту «China Land Bridge» (Китайський міст)?
12. Прокоментуйте SWOT-аналіз Гонконгу (Сянгану) як регіонального дистрибуторського центру.
13. Якими будівельними проєктами світового рівня відомий Дубай?
14. Які найбільші діючі аеропорти Емірату Дубай?
15. Біля якого аеропорту, що буде найбільшим у світі, споруджується Дубайське логістичне містечко?
16. Як діє система «Канбан», які переваги вона забезпечує підприємству?
17. Назвіть три правила «Гемба кайдзен», пов'яжіть їх з логістикою

Література: [7], [9], [11], [12], [13]

Методи контролю

Поточний контроль знань студентів з початкової дисципліни «*Міжнародна логістика*»:

- оцінюється участь студента в обговоренні питань, винесених на практичне заняття та обговорення проблемних ситуацій;
- самостійна підготовка повідомлень по темі практичного заняття;
- на кожному практичному занятті проводиться письмове опитування студентів у вигляді тестів або розв'язання практичних задач;
- проведення модульного поточного контролю через платформу Moodle.

Після завершення вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти отримують підсумкову оцінку шляхом сумування поточної та модульної складової оцінювання.

Розподіл балів, які отримують здобувачів ВО

Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	
8	8	8	8	8	8	12	60
1 Модульний поточний контроль							20
2 Модульний поточний контроль							20
Загальна сума балів							100

T1, T2... T12 - теми змістових модулів

Методики активізації процесу навчання

Проблемні лекції направлені на розвиток логічного мислення студентів. Коло питань теми обмежується двома-трьома ключовими моментами. Студентам під час лекцій роздається друкований матеріал, виділяються головні висновки з питань, що

розглядаються. При викладанні лекційного матеріалу здобувачам даються питання для самостійного обмірковування. Робота в малих групах дає змогу структурувати семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду спілкування.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Кейс-метод – розгляд, аналіз конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються; для представлення певних досягнень, результатів роботи групи тощо.

Інформаційні ресурси

1. Альбеков А.У. Логистика коммерции. Альбеков А.У., Федько В. П., Митько О.А. Ростов-наДону: Феникс, 2011. 512 с.
2. Балабанова, Л. В. Логістика: підручник. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла ТуганБарановського, Інститут економіки і управління, Кафедра маркетингового менеджменту. - Львів: Магнолія , 2012. 368 с.
3. Кальченко А. Г. Логістика: Підручник. К.КНЕ., 2013. 284 с.
4. Криківський Є. Логістичні системи: навч.посібник. Є.В. Криківський, Н.В. Чернописька . 2-е вид. Львів: Видавництво НУ Львівська політехніка, 2012. 312 с.
5. Мате Э. Логистика. Мате Э., Тискье Д.; пер. с франц.; под ред. Н.В. Куприенко. СПб.: Издательский Дом «Нева»; М.«ОЛМА-ПРЕСС Инвест», 2013. 128 с.
6. Негода А В Міжнародна логістика у схемах. Навч посібник. Київ. 2019. 203 с. URL: <https://en.calameo.com/read/006052438e8010a44499e>(дата звернення: 06.10.2020)
7. Олійник Я.Б., Смирнов І.Г. Міжнародна логістика. Навчальний посібник. К.: Обрії, 2011. 540 с.
8. Основы логистики: Учебн пособие / Под ред Л.Б. Миротина

и В.И. Сергеева. М.: ИНФРА-М, 2010. 200 с.

9. Сергеев В.И. Логистика в бизнесе: учебник. М. ИНФРА-М, 2001. 608 с.

10. Тюріна Н. М. Логістика: Навч. посіб. / Н. М.Тюріна, І. В. Гой, І. В. Бабій. К.: Центр учбової літератури, 2015. 392 с.

11. Уотерс Д. Логистика. Управление цепью поставок / Уотерс Д.; пер. с англ. М.ЮНИТИ-ДАНА, 2013. 503 с.

12. Donald F. Wood, Anthony Barone, Paul Murphy, Daniel Wardlow. International Logistics. Springer Science & Business Media . 370 р. URL:

<https://play.google.com/store/books/details?id=80zhBwAAQBAJ> (дата

звернення: 06.10.2020)

14. Alan C. McKinnon. A Short History of Green Logistics Research in the UK. URL: <http://www.sml.hw.ac.uk/logistics> (дата

звернення: 06.10.2020)

16. Stock James R. Development and Implementation of Reverse Logistics Programs. Oak Brook, IL: Council of Logistics Management, 2008. 270 p. URL: <https://www.worldcat.org> (дата

звернення: 06.10.2020)

Освітні платформи:

Coursera

<https://www.coursera.org/learn/supply-chain-management-global> edX

<https://www.edx.org/course/logistics-fundamentals>

Britannica

<https://www.britannica.com/topic/logistics-business/Inventories>